

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Transpozice směrnice o platebních službách na vnitřním trhu

KONZULTAČNÍ MATERIÁL

odbor Finanční trhy II; oddělení Platební služby a tržní infrastruktura

Upozornění: Závěry formulované v tomto konzultačním materiálu představují dílčí přístupy, které lze zaujmout; přijatý právní předpis nemusí tyto závěry odrážet.

OBSAH

Účel konzultačního materiálu.....	4
Konzultační otázky.....	6
KAPITOLA I. – PŘEDMĚT, OBLAST PŮSOBNOSTI A DEFINICE.....	6
Článek 3 Vynětí z oblasti působnosti	6
KAPITOLA II. – POSKYTOVATELÉ PLATEBNÍCH SLUŽEB.....	7
Článek 8 odstavec 3 Kapitál na konsolidovaném základě	7
Článek 24 odstavec 3 Služební tajemství.....	7
Článek 29 odstavec 4 Ústřední kontaktní místo	8
Článek 32 odstavec 1 Výjimka pro poskytovatele platebních služeb malého rozsahu.....	9
Článek 32 odstavec 4 Omezení činností u malých poskytovatelů platebních služeb	10
KAPITOLA III. – TRANSPARENTNOST PODMÍNEK PLATEBNÍCH SLUŽEB A POŽADAVKY NA INFORMACE O PLATEBNÍCH SLUŽBÁCH	11
Článek 38 odstavec 2 Aplikace hlavy III na drobné podnikatele.....	11
Článek 42 odstavec 2 a článek 63 odstavec 2 Platební prostředky pro drobné platby.....	12
Článek 55 odstavec 6 Výpověď závazku ze smlouvy.....	13
Článek 57 odstavec 3 a článek 58 odstavec 3 Informace pro plátce a příjemce o jednotlivých platebních transakcích	14
KAPITOLA IV. – PRÁVA A POVINNOSTI V SOUVISLOSTI S POSKYTOVÁNÍM A UŽÍVÁNÍM PLATEBNÍCH SLUŽEB.....	15
Článek 61 odstavec 2 Neaplikování mimosoudního řešení sporů na uživatele platebních služeb, který není spotřebitelem.....	15
Článek 61 odstavec 3 Aplikace hlavy IV na drobné podnikatele	16
Článek 62 odstavec 5 Poplatek za použití platebního prostředku	16
Článek 63 odstavec 3 Výjimka pro elektronické peníze.....	17
Článek 66 odstavec 1 ve spojení s přílohou I Iniciování platby.....	18
Článek 67 odstavec 1, článek 33 ve spojení s přílohou I Informace o účtu	18
Článek 74 odstavec 1 poslední pododstavec Odpovědnost plátce za neautorizovanou platební transakci	19

Článek 76 odstavec 4	Vrácení peněžních prostředků z platební transakce iniciované příjemcem nebo jeho prostřednictvím.....	20
Článek 86	Možnost stanovení kratších lhůt pro provedení vnitrostátní platební transakce	21
Článek 101 odstavec 2 druhý pododstavec	Postupy pro řešení stížností.....	22
KAPITOLA VI. – ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ		23
Článek 109 odstavec 2	Přechodná ustanovení pro povolení platební instituce.....	23
Článek 109 odstavec 4	Přechodná ustanovení pro poskytovatele využívající výjimky podle článku 32	24
Zkratky.....		25
Pojmy.....		26

Účel konzultačního materiálu

Cílem konzultačního materiálu je oslovení odborné i širší veřejnosti v souvislosti s otázkami vyplývajícími z povinnosti členských států transponovat směrnici Evropského parlamentu a Rady 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES (dále jen „směrnice“ nebo „druhá směrnice o platebních službách“). Směrnice je v režimu úplné harmonizace a při její transpozici do právního řádu se členské státy nemohou odchýlit od úpravy, která je obsažena ve směrnici. Směrnice však členským státům na řadě míst umožňuje v rámci určitých mantinelů přijmout odchýlnou úpravu, tedy využít tzv. diskreční oprávnění a zvolit variantu řešení, která bude nejvíce odpovídat národním podmínkám na finančním trhu.

1.1. Cíl směrnice

Směrnice nahrazuje původní směrnici o platebních službách na vnitřním trhu 2007/64/ES (dále jen „první směrnice o platebních službách“). Cílem směrnice je posílení vnitřního trhu platebních služeb v EU. Směrnice zakládá jednotný právní rámec pro poskytování platebních služeb na území EU a stanovuje jednotné standardy platebního styku a ochrany uživatelů platebních služeb. Směrnice rovněž upravuje problematiku platebních institucí, které využívají výhody jednotné evropské licence.

1.2. Členění a obsah směrnice

Směrnice se skládá z 6 hlav, které jsou podrobněji členěny na kapitoly. Celkem má směrnice 117 článků a 2 přílohy.

Hlava I směrnice vymezuje předmět úpravy, oblast působnosti a definice. Hlava II směrnice se zaměřuje na platební instituce. Je zde vymezen regulační režim pro platební instituce a pravidla pro výkon dohledu nad platebními institucemi. Hlava III směrnice vymezuje pravidla pro transparentnost podmínek a požadavků na informace o platebních službách. Hlava IV směrnice upravuje práva a povinnosti v souvislosti s poskytováním a užíváním platebních služeb. Hlava V směrnice obsahuje akty v přenesené pravomoci a regulační technické normy. V hlavě IV směrnice jsou obsažena závěrečná a přechodná ustanovení.

Příloha I stanovuje taxativní výčet platebních služeb v návaznosti na čl. 4 bod 3 směrnice. Příloha II obsahuje srovnávací tabulku směrnice a první směrnice o platebních službách.

1.3. Existující právní stav

Vzhledem ke skutečnosti, že současná česká právní úprava není v souladu se všemi požadavky, které klade směrnice, je požadováno, aby stanovy obsažené ve směrnici byly příslušným právním předpisem zahrnuty do českého právního řádu. Transpozice směrnice se předpokládá přijetím nového zákona o platebním styku, neboť novela stávajícího zákona o platebním styku není vhodná z důvodu zajištění přehlednosti právního řádu.

1.4. Transpozice směrnice

Ministerstvo financí bude pracovat na přípravě legislativního návrhu, kterým budou transponovány jednotlivá ustanovení směrnice. První směrnice o platebních službách se zrušuje s účinkem od 13. ledna 2018. Členské státy jsou povinny přijmout a zveřejnit předpisy nutné pro dosažení souladu se směrnicí do 13. ledna 2018.

Ministerstvo financí předpokládá, že v říjnu 2016 bude legislativní návrh obsahující transpoziční ustanovení rozeslán do vnějšího připomínkového řízení. V prosinci 2016 by měl být předložen vládě ČR tak, aby byla dodržena lhůta stanovená směrnicí.

Při přípravě transpozičních právních předpisů využije Ministerstvo financí mj. závěry získané v rámci této konzultace. Dovolujeme si Vás tedy požádat o zaslání Vašich odpovědí na položené konzultační otázky a případných dalších připomínek či podnětů, a to na adresu **platebni.sluzby@mfc.cz**, do dne **24. dubna 2016**.

Výsledky konzultace by měly být shrnuty a vyhodnoceny do konce května 2016.

Konzultační otázky

Následující text je rozdělen do několika tematických kapitol, v rámci kterých jsou položeny konkrétní otázky, k jejichž zodpovězení konzultační materiál vyzývá. Kapitoly jsou obsahově shodné s hlavami směrnice. V závislosti na množství diskrecí se každá kapitola člení na užší celky, které odpovídají jednotlivým článkům směrnice. Po obecném uvedení do problematiky dané diskrece a shrnutí podstatných skutečností jsou nastíněny možné varianty řešení a následně položeny cílené konzultační otázky.

KAPITOLA I. – PŘEDMĚT, OBLAST PŮSOBNOSTI A DEFINICE

Článek 3 Vynětí z oblasti působnosti

Čl. 3 obsahuje výčet služeb, které nejsou směrnici regulovány. Členské státy však tyto služby regulovat mohou, neboť pravidla pro jejich poskytování jsou z hlediska směrnice otázkou neupravenou unijním právem. Členský stát je oprávněn vztáhnout na uvedené služby i stejnou či obdobnou regulaci, jako je obsažena ve směrnici. Fakticky je tak Česká republika oprávněna služby uvedené v čl. 3 považovat za platební služby a vztáhnout na ně regulaci zákona o platebním styku. Je také možné na tyto služby uplatnit pouze vybraná ustanovení zákona o platebním styku.

OTÁZKY KE KONZULTACI

Otázka 1.1. Měla by Česká republika vztáhnout na některé služby uvedené v čl. 3 regulaci zákona o platebním styku? Pokud ano, na jaké služby? Měl by se na dané služby uplatit obecný režim pro poskytování platebních služeb, nebo je třeba uplatnit na ně zvláštní režim? Pokud ano, jaký?

KAPITOLA II. – POSKYTOVATELÉ PLATEBNÍCH SLUŽEB

Článek 8 odstavec 3 Kapitál na konsolidovaném základě

„Jsou-li splněny podmínky stanovené v článku 7 nařízení (EU) č. 575/2013, mohou se členské státy nebo jejich příslušné orgány rozhodnout neuplatňovat článek 9 této směrnice na platební instituce, které jsou součástí konsolidovaného dohledu nad mateřskou úvěrovou institucí podle směrnice 2013/36/EU.“

Směrnice stanoví v čl. 8 odst. 3, že členské státy, případně jejich orgány dohledu, se mohou rozhodnout neuplatňovat požadavek na kapitál udržovaný na průběžné bázi, jestliže jsou u platební instituce splněny podmínky čl. 7 nařízení (EU) č. 575/2013. Čl. 7 nařízení pak stanoví, že pokud dceřiný podnik i mateřský podnik podléhají povolení a dohledu dotyčného členského státu a dceřiný podnik je zahrnut do dohledu na konsolidovaném základě nad mateřským podnikem a je zajištěno přiměřené rozdělení kapitálu mezi mateřský podnik a dceřiný podnik, lze u dceřiného podniku upustit od uplatňování kapitálového požadavku na individuálním základě.

OTÁZKA KE KONZULTACI

Otázka 2.1. Měla by Česká republika využít uvedenou diskreci?
Otázka 2.2. Jaké jsou důvody pro její využití, nebo nevyužití?

Článek 24 odstavec 3 Služební tajemství

„Členské státy mohou tento článek používat přiměřeně s přihlédnutím k článkům 53 až 61 směrnice 2013/36/EU.“

Čl. 24 směrnice o platebních službách obsahuje ustanovení o uplatňování služebního tajemství ze strany orgánu dohledu, jeho zaměstnanců a při výměně informací mezi orgány dohledu a Evropským orgánem pro bankovníctví. V odstavci 3 je stanoveno, že uvedené ustanovení je možné používat s přihlédnutím k úpravě výměny informací a profesního tajemství ve směrnici 2013/36/EU. Platné znění § 135b zákona o platebním styku pak stanoví, že pro povinnost mlčenlivosti při výkonu dohledu podle tohoto zákona se použijí obdobně

ustanovení zákona upravujícího činnost bank o povinnosti mlčenlivosti při výkonu bankovního dohledu.

OTÁZKY KE KONZULTACI

Otázka 3.1. Je vhodné zachovat úpravu obsaženou v platném znění zákona o platebním styku? Pokud ano, proč?

Otázka 3.2. Je při výkonu dohledu nad platebními institucemi třeba používat jiná pravidla mlčenlivosti než v případě bank? Pokud ano, proč?

Článek 29 odstavec 4 Ústřední kontaktní místo

„Členské státy mohou vyžadovat, aby platební instituce, jež působí na jejich území prostřednictvím zástupců na základě práva na usazování a jejichž ústředí se nachází v jiném členském státě, určily na jejich území ústřední kontaktní místo, které bude zajišťovat náležitou komunikaci a předkládání informací týkajících se souladu s hlavy III a IV, aniž jsou dotčeny předpisy o praní peněz a boji proti financování terorismu, a které bude usnadňovat dohled prováděný příslušnými orgány domovského členského státu a hostitelského členského státu, mimo jiné tím, že bude příslušným orgánům na požádání poskytovat dokumenty a informace.“

Čl. 29 odst. 4 směrnice umožňuje členským státům stanovit pro platební instituce, které na jeho území působí prostřednictvím obchodních zástupců na základě práva na usazování a mají sídlo v jiném členském státě, povinnost zřídit na jeho území ústřední kontaktní místo, které bude zajišťovat předkládání informací o plnění požadavků stanovených v hlavě III (informační povinnosti) a IV (práva a povinnosti při poskytování platebních služeb) směrnice. Obdobné ustanovení obsahuje také čl. 45 odst. 9 a 10 směrnice 2015/849/EU (AMLD) ve vztahu k dohledu nad uplatňováním opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, nicméně při transpozici AMLD nebyla diskrece prozatím využita. Dále je třeba zmínit, že jak směrnice o platebních službách, tak směrnice AMLD předpokládají vydání prováděcích aktů Evropské komise, které upřesní okolnosti, za kterých by měl být požadavek na zřízení ústředního kontaktního místa uplatňován. Vydání prováděcích aktů se nicméně předpokládá nejdříve ve druhé polovině roku 2017. V první směrnici o platebních službách nebyla úprava ústředního kontaktního místa obsažena.

OTÁZKY KE KONZULTACI

Otázka 4.1. Je žádoucí, aby Česká republika požadovala zřízení ústředního kontaktního místa? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Otázka 4.2. Jaký by byl přínos zřízení ústředního kontaktního místa?

Otázka 4.3. Jak určit kritéria, kdy zřízení ústředního kontaktního místa požadovat? Měla by kritéria být stanovena v zákoně, nebo v prováděcím právním předpise?

Článek 32 odstavec 1 Výjimka pro poskytovatele platebních služeb malého rozsahu

„Členské státy mohou upustit, nebo povolit příslušným orgánům, aby upustily od uplatňování všech nebo některých částí postupu a podmínek, uvedených v oddílech 1, 2 a 3 s výjimkou článků 14, 15, 22, 24, 25 a 26, na fyzické nebo právnické osoby poskytující platební služby uvedené v bodech 1 až 6 přílohy I, pokud:

- a) průměrná měsíční celková hodnota platebních transakcí provedených dotčenou osobou, včetně všech zástupců, za něž tato osoba nese plnou odpovědnost, za předchozích dvanáct měsíců nepřesahuje limit stanovený daným členským státem a v každém případě činí nejvýše 3 miliony EUR za měsíc. Tento požadavek se posoudí na základě celkové částky platebních transakcí předpokládaných v obchodním plánu této osoby, pokud příslušné orgány nevyžadují úpravu tohoto plánu, a*
- b) žádná z fyzických osob odpovědných za řízení nebo provoz podniku nebyla odsouzena za trestné činy související s praním peněz nebo financováním terorismu nebo jiné finanční trestné činy.“*

Ustanovení umožňuje upustit od uplatňování všech nebo některých požadavků stanovených v hlavě II směrnice v oddílech 1, 2, a 3, s výjimkou čl. 14, 15, 22, 24, 25 a 26 vůči poskytovatelům, pokud jejich průměrná měsíční hodnota provedených transakcí nepřesahuje 3 miliony EUR a žádná z fyzických osob odpovědných za řízení nebo provoz poskytovatele nebyla odsouzena za finanční trestný čin. Subjekty, které splní uvedené podmínky, tak nemusí dodržovat požadavky na počáteční ani na průběžný kapitál, uplatní se na ně zjednodušený režim povolovacího řízení atd. Pokud příslušné subjekty splňují výše uvedené požadavky, pohlíží se na ně jako na platební instituce, avšak ustanovení čl. 11 odst. 9 a článků 28, 29 a 30

se na tyto platební instituce nepoužijí, a nemohou tedy poskytovat platební služby v celé Evropské unii na základě jednotné licence. Platné znění zákona o platebním styku stanoví obdobnou výjimku pro tzv. poskytovatele platebních služeb malého rozsahu a vydavatele elektronických peněz malého rozsahu (§ 36 a následující, resp. § 53 a následující ZPS). Uvedenou výjimku lze uplatnit pouze na poskytovatele, kteří poskytují platební služby podle bodů 1 až 6 přílohy I směrnice.

OTÁZKY KE KONZULTACI

Otázka 5.1. Má Česká republika využít výjimku stanovenou v čl. 32 odst. 1?
Otázka 5.2. Jaká ustanovení oddílů 1 až 3 by se na tzv. malé poskytovatele platebních služeb neměla uplatňovat?
Otázka 5.3. V jaké výši by měl být stanoven limit měsíční hodnoty transakcí pro uplatnění výjimky? Je vhodné využít maximální možnou hodnotu 3 miliony EUR?
Otázka 5.4. Je vhodné výjimku uplatnit na poskytování pouze vybraných platebních služeb uvedených v bodech 1 až 6 přílohy I? Pokud ano, kterých?

Článek 32 odstavec 4 Omezení činností u malých poskytovatelů platebních služeb

„Členské státy mohou rovněž stanovit, že každá fyzická nebo právnická osoba zapsaná do rejstříku podle odstavce 1 tohoto článku se může zabývat pouze některými činnostmi uvedenými v článku 18.“

Diskrece v čl. 32 odst. 4 opravňuje členské státy rozhodnout, zda u malých poskytovatelů, kteří podnikají na základě výjimky podle čl. 32 odst. 1, omezí možnost vykonávat činnosti uvedené v čl. 18 směrnice. Čl. 18 umožňuje poskytovat doplňkové služby, jako je například poskytování úvěru v souvislosti s provedením platební transakce. Tuto diskreci obsahovala i první směrnice o platebních službách. Na tzv. malé poskytovatele platebních služeb se tak například v rámci doprovodné novely k zákonu o spotřebitelském úvěru uplatňují dodatečné podmínky pro poskytování spotřebitelského úvěru (ST 680).

OTÁZKY KE KONZULTACI

Otázka 6.1. Domníváte se, že je důvod pro omezení činností u poskytovatelů platebních služeb podnikajících na základě výjimky? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Otázka 6.2. Které služby by případně neměly být těmito poskytovateli poskytovány?

KAPITOLA III. – TRANSPARENTNOST PODMÍNEK PLATEBNÍCH SLUŽEB A POŽADAVKY NA INFORMACE O PLATEBNÍCH SLUŽBÁCH

Článek 38 odstavec 2 Aplikace hlavy III na drobné podnikatele

„Členské státy mohou použít ustanovení této hlavy na mikropodniky stejným způsobem jako na spotřebitele.“

Čl. 38 odst. 1 směrnice stanoví, že uživatel, který je podnikatelem, se s poskytovatelem může dohodnout, že se hlava III směrnice nepoužije. Členským státům je podle čl. 38 odst. 2 směrnice umožněno rozhodnout se, zda ochranu, kterou poskytuje hlava III směrnice spotřebitelům, uplatní také vůči drobným podnikatelům. Při nevyužití diskrece by se drobní podnikatelé mohli s bankou dohodnout, že se vůči nim hlava III směrnice neuplatní. Hlava III směrnice obsahuje ustanovení o předšmluvních informacích, smlouvě o jednorázové platební transakci, rámcové smlouvě, změně závazku z rámcové smlouvy atd.

Tuto diskreci obsahovala i první směrnice o platebních službách. Tato diskrece byla využita a byla transponována do § 75 odst. 3 zákona o platebním styku. Drobný podnikatel je definovaný v § 75 odst. 4 zákona o platebním styku.

OTÁZKY KE KONZULTACI

Otázka 7.1. Je vhodné, aby se hlava III směrnice i nadále povinně ze zákona uplatňovala i na drobné podnikatele? Zdůvodněte.

Otázka 7.2. Vyvolává povinná aplikace hlavy III směrnice na poskytování platebních služeb drobným podnikatelům nějaké komplikace? Popřípadě uveďte jaké.

Článek 42 odstavec 2 a článek 63 odstavec 2 Platební prostředky pro drobné platby

Čl. 42 odst. 2

„U vnitrostátních platebních transakcí mohou členské státy nebo jejich příslušné orgány snížit nebo zdvojnásobit částky uvedené v odstavci 1. U předplacených platebních prostředků mohou členské státy částky zvýšit až na 500 EUR.“

Čl. 63 odst. 2

„U vnitrostátních platebních transakcí mohou členské státy nebo jejich příslušné orgány snížit nebo zdvojnásobit částky uvedené v odstavci 1. U předplacených platebních prostředků je mohou zvýšit až na 500 EUR.“

Směrnice v čl. 42 stanovuje výjimky z požadavků na poskytnutí informací v případě platebních prostředků pro platby malých částek a elektronických peněz. Směrnice na tyto platební prostředky stanovuje zjednodušenou úpravu poskytování informací ze strany poskytovatele. Směrnice v čl. 42 odst. 1 definuje platební prostředky pro platby malých částek jako ty platební prostředky, u nichž jednotlivé platební transakce nepřesahují limit 30 EUR nebo mají limit veškerých plateb provedených z příslušného platebního prostředku 150 EUR anebo uchovávají peněžní prostředky, které nikdy nepřesáhnou hranici 150 EUR.

Čl. 63 stanovuje možnost výjimky z požadavku na blokaci platebního prostředku, povinnosti poskytovatele prokázat autorizaci platební transakce nebo zamítnutí platebního příkazu a možnost stanovení jiných lhůt pro provedení platební transakce.

Diskrece v čl. 42 odst. 2 a čl. 63 odst. 2 opravňuje členské státy, aby u vnitrostátních platebních transakcí snížily nebo zdvojnásobily limity uvedené v čl. 42 odst. 1, respektive v čl. 63 odst. 1 a u předplacených platebních prostředků směrnice umožňuje limit navýšit až na 500 EUR. Vnitrostátní platební transakcí je myšlena platební transakce, jejíž počátek a konec je na území ČR.

Tuto diskreci obsahovala i první směrnice o platebních službách a ČR tuto diskreci využila v rámci vymezení platebního prostředku pro drobné platby v § 76 odst. 4 zákona o platebním styku.

OTÁZKY KE KONZULTACI

Otázka 8.1. Je žádoucí zachovat zvýšené výdajové limity u prostředků pro drobné platby stejně jako je tomu v platném znění zákona o platebním styku? Zdůvodněte.

Otázka 8.2. Jaké jsou s výjimkou pro prostředky pro drobné platby spojeny výhody či naopak problémy a rizika?

Článek 55 odstavec 6 Výpověď závazku ze smlouvy

„Členské státy mohou přijmout ustanovení, která jsou pro uživatele platebních služeb příznivější.“

Členským státům je podle čl. 55 odst. 6 směrnice umožněno stanovit příznivější podmínky pro uživatele platebních služeb při vypovězení závazku z rámcové smlouvy, než je uvedeno v čl. 55 směrnice. Čl. 55 odst. 1 směrnice stanovuje, že uživatel platebních služeb je oprávněný rámcovou smlouvu kdykoliv vypovědět, pokud se strany nedohodly na výpovědní lhůtě. Tato výpovědní lhůta však nesmí překročit jeden měsíc. Vypoví-li uživatel platebních služeb rámcovou smlouvu, která byla platná po dobu delší než šest měsíců, není takové vypovězení rámcové smlouvy podle čl. 55 odst. 2 nijak zpoplatněno. Bude-li rámcová smlouva trvat po dobu kratší než šest měsíců, může být ukončení závazku z rámcové smlouvy ze strany poskytovatele platebních služeb zpoplatněno a případné poplatky musejí být přiměřené a odpovídat skutečným nákladům poskytovatele platebních služeb. Čl. 55 odst. 3 směrnice stanoví, že poskytovatel platebních služeb je oprávněný rámcovou smlouvu uzavřenou na dobu neurčitou vypovědět, a to s nejméně dvouměsíční výpovědní lhůtou za předpokladu, že tak bylo dohodnuto v rámcové smlouvě.

Tuto diskreci obsahovala i první směrnice o platebních službách a ČR tuto diskreci nevyužila. Podmínky vypovězení rámcové smlouvy o platebních službách upravuje zákon o platebním styku. Ustanovení § 96 odst. 1 stanovuje, že poskytovatel je oprávněný rámcovou smlouvu uzavřenou na dobu neurčitou vypovědět pouze v případě, bylo-li to dohodnuto, a výpovědní doba nesmí být kratší než dva měsíce.

OTÁZKY KE KONZULTACI

Otázka 9.1. Domníváte se, že je žádoucí stanovit pro uživatele platebních služeb příznivější podmínky pro výpověď závazku z rámcové smlouvy, než stanoví směrnice?

Otázka 9.2. Pokud ano, nastiňte jaké, v jakém rozsahu a proč?

Otázka 9.3. Pokud ne, zdůvodněte?

Článek 57 odstavec 3 a článek 58 odstavec 3 Informace pro plátce a příjemce o jednotlivých platebních transakcích

Čl. 57 odst. 3

„Členské státy však mohou vyžadovat, aby poskytovatelé platebních služeb informace poskytovali nejméně jednou měsíčně a bezplatně na papíře nebo na jiném trvalém nosiči.“

Čl. 58 odst. 3

„Členské státy však mohou vyžadovat, aby poskytovatelé platebních služeb informace poskytovali nejméně jednou měsíčně a bezplatně na papíře nebo na jiném trvalém nosiči.“

Směrnice v čl. 57 a 58 upravuje informační povinnosti poskytovatele platebních služeb vůči plátcům nebo příjemcům o jednotlivých platebních transakcích. Poskytovatel platebních služeb je povinen plátcům poskytnout informace bez zbytečného odkladu po odepsání částky jednotlivé platební transakce z účtu plátce, nebo v případě, že plátce platební účet nevyužívá, po obdržení platebního příkazu, resp. v případě příjemce po provedení platební transakce. Rámcová smlouva musí obsahovat podmínku, že plátce může požadovat, aby informace uvedené v čl. 57 odst. 1 anebo informace uvedené v čl. 58 odst. 1 byly zpřístupňovány pravidelně minimálně jednou měsíčně, bezplatně (platí pouze u plátce) a dohodnutým způsobem, který však musí plátcům umožňovat dané informace ukládat a kopírovat v nezměněném stavu.

V čl. 57 odst. 1 a v čl. 58 odst. 1 jsou uvedeny informace, které musí poskytovatel platebních služeb poskytnout plátcům nebo příjemcům. Jsou to informace o částce transakce, úplatě, směnném kurzu a dni valuty. Členský stát může stanovit, že tyto informace mají být uživateli nejen zpřístupněny, ale také nejméně jednou měsíčně bezplatně poskytnuty.

Tuto diskreci obsahovala i první směrnice o platebních službách a ČR tuto diskreci nevyužila.

OTÁZKA KE KONZULTACI

Otázka 10.1. Domníváte se, že je žádoucí stanovit, aby poskytovatel poskytoval plátcí nebo příjemci informace podle čl. 57 odst. 1 nebo čl. 58 odst. 1 bezplatně alespoň jednou měsíčně, na papíře nebo jiném trvalém nosiči? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

KAPITOLA IV. – PRÁVA A POVINNOSTI V SOUVISLOSTI S POSKYTOVÁNÍM A UŽÍVÁNÍM PLATEBNÍCH SLUŽEB

Článek 61 odstavec 2 Neaplikování mimosoudního řešení sporů na uživatele platebních služeb, který není spotřebitelem

„Členské státy mohou stanovit, že se článek 102 nepoužije, pokud uživatel platebních služeb není spotřebitelem.“

Členským státům je podle čl. 61 odst. 2 směrnice umožněno rozhodnout se, zda se použije čl. 102, pokud uživatelem platebních služeb není spotřebitel. Čl. 102 směrnice stanovuje podmínky pro aplikaci mimosoudního řešení sporů. Diskrece členského státu spočívá tedy v možnosti stanovit, zda úprava mimosoudního řešení sporů se bude vztahovat pouze na spotřebitele.

Tuto diskreci obsahovala i první směrnice o platebních službách. Podle zákona o finančním arbitrovi již s účinností od 1. února 2016 není finanční arbitr příslušný řešit spory mezi podnikateli a poskytovateli platebních služeb. Finanční arbitr je tedy oprávněný rozhodovat pouze spory mezi spotřebiteli a poskytovateli platebních služeb.

OTÁZKY KE KONZULTACI

Otázka 11.1. Domníváte se, že by bylo žádoucí aplikovat mimosoudní řešení sporů na uživatele platebních služeb, který není spotřebitelem?

Otázka 11.2. Pokud ano, proč?

Otázka 11.3. Pokud ne, proč?

Článek 61 odstavec 3 Aplikace hlavy IV na drobné podnikatele

„Členské státy mohou stanovit, že se ustanovení této hlavy použijí stejným způsobem na spotřebitele i na mikropodniky.“

Uživatel, který je podnikatelem, se s poskytovatelem mohou dohodnout, že se zcela nebo zčásti nepoužijí ustanovení čl. 62 odst. 1, čl. 64 odst. 3 a čl. 72, 74, 76, 77, 80 a 89. Dále je možné se dohodnout o lhůtách ohledně oznámení a nápravy neautorizované nebo nesprávně provedené platební transakce.

Členskými státy je podle čl. 61 odst. 3 směrnice umožněno rozhodnout se, zda umožní režim uvedený v předchozím odstavci také pro drobné podnikatele, nebo jim poskytnou stejný způsob zacházení i ochrany, jaký je zaručen spotřebitelům.

Tuto diskreci obsahovala i původní směrnice o platebních službách na vnitřním trhu. Diskrece byla využita a transponována do § 75 odst. 3 zákona o platebním styku. Definice drobného podnikatele je uvedena v § 75 odst. 4 zákona o platebním styku.

OTÁZKY KE KONZULTACI

Otázka 12.1. Navrhujete uplatnit na drobné podnikatele stejný režim, jako je uplatněn na spotřebitele (ponechat tedy úpravu platného zákona o platebním styku)? Pokud ano, proč?

Otázka 12.2. Pokud ne, proč?

Článek 62 odstavec 5 Poplatek za použití platebního prostředku

„Členské státy mohou zakázat nebo omezit právo příjemce požadovat poplatky s přihlédnutím k nutnosti povzbuzovat hospodářskou soutěž a podporovat používání účinných platebních prostředků.“

Podle čl. 62 odst. 3 směrnice poskytovatel nesmí příjemci bránit v tom, aby od plátce požadoval poplatek nebo mu nabídl slevu za použití daného platebního prostředku. Příjemcem je myšlen především obchodník, u kterého zákazník platí za zboží či služby. Účtuje-li příjemce plátci poplatek, nesmí tento poplatek překročit náklady příjemce na přijetí tohoto konkrétního platebního prostředku. Směrnice podle čl. 62 odst. 4 členskými státy nařizuje zajistit, aby příjemce nepožadoval poplatky za použití platebního prostředku, pokud je transakce uskutečněna spotřebitelskou debetní kartou nebo spotřebitelskou kreditní kartou,

kde je regulována výše mezibankovních poplatků podle nařízení o mezibankovních poplatcích za karetní platební transakce. Mezibankovní poplatek je poplatek, který za každou transakci hradí banka obchodníka bance majitele platební karty. Rovněž podle výše uvedeného ustanovení není příjemce oprávněn požadovat poplatek za úhrady a inkasní transakce denominované v EUR v rámci Unie.

U transakcí s neregulovaným mezibankovním poplatkem (komerční karty, třístranná schémata) a transakcí mimo SEPA platby je členským státům podle čl. 62 odst. 5 směrnice umožněno zakázat, nebo omezit právo příjemce požadovat poplatek za použití určitého platebního prostředku (tzv. surcharge).

Obdobnou diskreci obsahovala i první směrnice o platebních službách a ČR tuto diskreci nevyužila.

OTÁZKA KE KONZULTACI

Otázka 13.1. Navrhujete zachovat možnost příjemce požadovat poplatek za přijetí platebního prostředku, nebo tuto možnost zakázat? Zdůvodněte.

Článek 63 odstavec 3 Výjimka pro elektronické peníze

„Články 73 a 74 této směrnice se použijí rovněž na elektronické peníze ve smyslu čl. 2 bodu 2 směrnice 2009/110/ES s výjimkou případů, kdy poskytovatel platebních služeb plátce není schopen zmrazit platební účet, na němž jsou elektronické peníze uloženy, nebo zablokovat platební prostředek. Členské státy mohou tuto výjimku omezit na platební účty, na nichž jsou elektronické peníze uloženy, nebo platební prostředky určité hodnoty.“

Článek 73 a 74 směrnice se nepoužije na elektronické peníze, pokud poskytovatel platebních služeb plátce není schopen zmrazit platební účet nebo zablokovat platební prostředek, na kterém jsou elektronické peníze uloženy. Diskrece v čl. 63 odst. 3 směrnice umožňuje členským státům tuto výjimku omezit jen na platební účty nebo platební prostředky určité hodnoty. Čl. 73 směrnice stanovuje odpovědnost poskytovatele platebních služeb za neautorizované platební transakce a čl. 74 stanovuje odpovědnost plátce za neautorizované platební transakce.

Tuto diskreci obsahovala i první směrnice o platebních službách. Diskrece nicméně nebyla využita.

OTÁZKA KE KONZULTACI

Otázka 14.1. Navrhujete ponechat současnou právní úpravu, tak jak je transponována v zákoně o platebním styku, nebo by měly být stanoveny určité limity uložených elektronických peněz? Zdůvodněte, popřípadě uveďte navrhované limity.

Článek 66 odstavec 1 ve spojení s přílohou I Iniciování platby

„Členské státy zajistí, aby plátce měl právo využít poskytovatele služeb iniciování platby k získání platebních služeb uvedených v bodě 7 přílohy I. Právo využívat poskytovatele služeb iniciování platby se nevztahuje na případy, kdy platební účet není přístupný on-line.“

Bod 7 přílohy I směrnice zavádí novou platební službu pod názvem služba iniciování platby (payment initiation service, Zahlungsauslösedienst). Pravidla pro poskytování této služby stanoví především čl. 66.

OTÁZKY KE KONZULTACI

Otázka 15.1. Jak by měl zákon službu iniciování platby označovat?

Otázka 15.2. Jak se služba iniciování platby liší od služeb popsanych v čl. 3 písm. j)? Jaká jsou odlišující kritéria?

Otázka 15.3. Kdy je platební transakce iniciována (především s ohledem na čl. 66 odst. 4 písm. b))?

Otázka 15.4. Kdy je platební účet přístupný online?

Článek 67 odstavec 1, článek 33 ve spojení s přílohou I Informace o účtu

Čl. 67 odst. 1, „Členské státy zajistí, aby uživatel platebních služeb měl právo využít služeb umožňujících přístup k informacím o účtu podle bodu 8 přílohy I. Toto právo se nevztahuje na případy, kdy platební účet není přístupný on-line.“

Čl. 33 „1. Na fyzické nebo právnické osoby poskytující pouze platební služby uvedené v bodě 8 přílohy I se nepoužijí postupy a podmínky uvedené v oddílech 1 a 2, s výjimkou čl. 5 odst. 1

písm. a), b), e) až h), j), l), n), p) a q), čl. 5 odst. 3 a článků 14 a 15. Oddíl 3 se použije s výjimkou čl. 23 odst. 3.

2. Na osoby uvedené v odstavci 1 tohoto článku se pohlíží jako na platební instituce, avšak nepoužijí se na ně ustanovení hlav III a IV, případně s výjimkou článků 41, 45 a 52, a článků 67, 69 a 95 až 98.“

Bod 8 přílohy I směrnice zavádí novou platební službu pod názvem služba informování o účtu (account information service, Kontoinformationsdienst). Pravidla pro poskytování této služby stanoví především čl. 67.

Čl. 33 stanoví pro poskytovatele poskytující pouze službu podle bodu 8 přílohy I směrnice méně přísná regulatorní pravidla oproti standardním platebním institucím.

OTÁZKY KE KONZULTACI

Otázka 16.1. Jak by měl zákon uvedenou službu označovat?
Otázka 16.2. Jak by měl zákon označovat poskytovatele, kteří poskytují pouze službu podle bodu 8 přílohy a splňují tak podmínky čl. 33?
Otázka 16.3. Kdy je platební účet přístupný online?

Článek 74 odstavec 1 poslední pododstavec Odpovědnost plátce za neautorizovanou platební transakci

„Pokud plátce nejednal podvodně nebo s úmyslem nesplnit své povinnosti podle článku 69, mohou členské státy snížit odpovědnost podle tohoto odstavce s přihlédnutím zejména k povaze osobních bezpečnostních údajů a ke konkrétním okolnostem, za nichž k jeho ztrátě, odcizení nebo zneužití došlo.“

Směrnice v čl. 74 stanovuje odpovědnost plátce za neautorizovanou platební transakci. Plátce nese odpovědnost za škodu maximálně do výše 50 EUR, která mu vznikla v důsledku neautorizované platební transakce v souvislosti s použitím ztraceného, odcizeného nebo zneužitého platebního prostředku. Odpovědnost plátce za škodu jen do maximální výše 50 EUR se nevztahuje na případy, kdy ztráta vznikne v důsledku podvodného jednání plátce nebo bude zapříčiněna jeho úmyslným nebo hrubě nedbalostním porušením povinností, které jsou uvedeny v čl. 69, kde jsou stanoveny povinnosti uživatele platebních služeb v souvislosti

s platebními prostředky a osobními bezpečnostními údaji. Podle čl. 69 je uživatel platebních služeb povinen používat platební prostředek v souladu s podmínkami upravujícími vydávání a používání daného platebního prostředku. Tyto podmínky musejí být objektivní, nediskriminační a přiměřené. Dále je uživatel povinen oznámit poskytovateli, nebo případně jím určenému subjektu ztrátu, odcizení, zneužití nebo neautorizované použití platebního prostředku, a to neprodleně po zjištění této skutečnosti. Podle čl. 72 odst. 1 nese poskytovatel platebních služeb důkazní břemeno k prokázání skutečnosti, že platební transakce byla zaznamenána, ověřena a nebyla ovlivněna technickým selháním ani jinými nedostatky. Diskrece v čl. 74 odst. 1 opravňuje členské státy oproti obecné úpravě snížit odpovědnost plátce s přihlédnutím k povaze osobních bezpečnostních údajů a ke konkrétním okolnostem, pokud plátce nejednal podvodně nebo s úmyslem nesplnil své povinnosti podle čl. 69.

Tuto diskreci obsahovala i původní směrnice o platebních službách na vnitřním trhu a ČR tuto diskreci nevyužila. V původní směrnici o platebních službách byla odlišná výše odpovědnosti plátce za škodu, plátce nesl odpovědnost maximálně do výše 150 EUR.

OTÁZKY KE KONZULTACI

Otázka 17.1. Je žádoucí snížit odpovědnost plátce pod hranici 50 EUR?
Otázka 17.2. Pokud ano, proč a jaká hranice je podle vašeho úsudku optimální?
Otázka 17.3. Pokud ne, proč?
Otázka 17.4. Jaké okolnosti by měly být pro případné snížení odpovědnosti rozhodující?
Otázka 17.5. Spatřujete nějaká konkrétní rizika, která by mohla být spojena se snížením hranice odpovědnosti plátce?

Článek 76 odstavec 4 Vrácení peněžních prostředků z platební transakce iniciované příjemcem nebo jeho prostřednictvím

„Pro inkasa v jiných měnách než euru mohou členské státy poskytovatelům platebních služeb umožnit, aby nabízeli příznivější podmínky pro vrácení peněžních prostředků v souladu se svými inkasními schémata za podmínky, že jsou pro plátce výhodnější.“

Čl. 76 odst. 1 stanoví právo plátce na vrácení inkasované částky, jestliže v době autorizace nebyla stanovena přesná částka platební transakce a inkasovaná částka převyšuje částku, kterou plátce mohl rozumně očekávat. Členským státům je podle čl. 76 odst. 4 směrnice umožněno rozhodnout se, zda u inkas v jiných měnách než měně EUR umožní poskytovatelům platebních služeb nabízet příznivější podmínky pro vrácení peněžních prostředků, než je stanoveno v čl. 76 odst. 1.

Tato diskrece nebyla v první směrnici o platebních službách obsažena.

OTÁZKA KE KONZULTACI

Otázka 18.1. Domníváte se, že je žádoucí u inkas v jiných měnách než měně EUR umožnit poskytovatelům platebních služeb nabízet příznivější podmínky pro vrácení peněžních prostředků, než je uvedeno v čl. 76 odst. 1? Zdůvodněte.

Článek 86 Možnost stanovení kratších lhůt pro provedení vnitrostátní platební transakce

„V případě vnitrostátních platebních transakcí mohou členské státy stanovit kratší maximální lhůty pro provedení než lhůty stanovené v tomto oddílu.“

Směrnice v čl. 83 odst. 1 stanovuje, že poskytovatel platebních služeb plátce zajistí, aby od okamžiku přijetí platebního příkazu nejpozději do konce následujícího pracovního dne došlo k připsání částky platební transakce na účet poskytovatele platebních služeb příjemce. Jestliže příjemce nemá platební účet, dá mu jeho poskytovatel ve stejné lhůtě peněžní prostředky k dispozici. Směrnice umožňuje prodloužit výše uvedenou lhůtu o jeden pracovní den, pokud bude platební příkaz předán na papíře.

Poskytovatel, u něhož spotřebitel vkládá hotovost na platební účet v měně daného platebního účtu je povinen zajistit, aby částka byla k dispozici neprodleně po přijetí peněžních prostředků, pokud bude hotovost složena spotřebitelem. Vkládá-li hotovost na platební účet uživatel, který není spotřebitelem, poskytovatel platebních služeb zajistí, aby částka byla k dispozici nejpozději následující pracovní den po přijetí peněžních prostředků. Tato lhůta bude platit, pokud bude vkládána hotovost v měně, ve které je veden platební účet.

Čl. 86 uděluje členským státům pravomoc stanovit kratší maximální lhůty pro provedení vnitrostátních platebních transakcí, než ty, o kterých bylo pojednáno výše.

Tuto diskreci obsahovala i původní směrnice o platebních službách na vnitřním trhu a ČR tuto diskreci transponovala do § 111 zákona o platebním styku. U platební transakce v rámci téhož poskytovatele na území ČR v české měně musí být peněžní prostředky připsány na platební účet nebo dány příjemci k dispozici nejpozději na konci dne, v němž nastal okamžik přijetí příkazu.

OTÁZKA KE KONZULTACI

Otázka 19.1. Navrhujete ponechat současnou právní úpravu tak, jak je transponována v zákoně o platebním styku? Zdůvodněte.

Otázka 19.2. Navrhujete využít diskreci jiným způsobem? Rozved'te.

Článek 101 odstavec 2 druhý pododstavec Postupy pro řešení stížností

„Členské státy mohou zavést nebo zachovat pravidla pro řešení sporů, která jsou pro uživatele platebních služeb výhodnější než pravidla uvedená v prvním pododstavci. Pokud jsou k dispozici, použijí se tato pravidla.“

Čl. 101 odst. 1 směrnice stanoví povinnost poskytovatelů zavést a uplatňovat přiměřené a účinné postupy pro řešení stížností za účelem vyřizování stížností uživatelů platebních služeb, které se týkají práv a povinností vyplývajících z hlav III a IV této směrnice, a monitorují jejich fungování. Čl. 101 odst. 2 první pododstavec stanoví náležitosti systému řešení stížností. Podle čl. 101 odst. 2 druhého pododstavce mohou členské státy zavést či zachovat pravidla pro jiný než výše uvedený systém řešení stížností, pokud je takový systém pro uživatele příznivější.

OTÁZKY KE KONZULTACI

Otázka 20.1. Měla by Česká republika zavést jiná pravidla pro vyřizování stížností poskytovatelem než ta uvedená ve směrnici? Zdůvodněte.

Otázka 20.2. Co by taková pravidla měla případně stanovit? V čem by se měla lišit od postupu stanoveného směrnicí?

KAPITOLA VI. – ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 109 odstavec 2 Přejídná ustanovení pro povolení platební instituce

„Členské státy mohou stanovit, že platební instituce uvedené v odstavci 1 tohoto článku automaticky získají povolení a zapíší se do rejstříků uvedených v člancích 14 a 15, pokud příslušné orgány již mají doklad o tom, že tyto osoby splňují požadavky stanovené v člancích 5 a 11. Příslušné orgány informují dotčené platební instituce před udělením povolení.“

Platební instituce, které získaly povolení podle první směrnice o platebních službách, mohou do 13. července 2018 poskytovat platební služby bez toho, aby musely požádat o licenci podle druhé směrnice o platebních službách. Tyto platební instituce však musí předložit příslušným orgánům informace, které těmto orgánům umožní do 13. července 2018 rozhodnout, zda těmto institucím udělují novou licenci. Pokud uvedené instituce nesplní požadavky směrnice do 13. července 2018, je jim zakázáno poskytovat platební služby.

Členské státy mohou podle čl. 109 odst. 2 stanovit, že platební instituce, které získali licenci podle první směrnice o platebních službách, získají licenci podle druhé směrnice o platebních službách automaticky, pokud je příslušným orgánům doloženo, že podmínky pro udělení licence podle druhé směrnice o platebních službách splňují. Procesně bude třeba vyřešit, zda půjde o změnu licence, udělení licence nové, nebo o zachování její platnosti.

OTÁZKY KE KONZULTACI

Otázka 21.1. Je vhodné udělovat platebním institucím automaticky licenci podle nové právní úpravy?

Otázka 21.2. Jak by mělo být orgánů dohledu doloženo plnění podmínek pro udělení licence v souladu s novou právní úpravou?

Otázka 21.3. Jaký procesní režim by měl být pro přechod od původní k nové licenci stanoven?

Článek 109 odstavec 4 Přejídná ustanovení pro poskytovatele využívající výjimky podle článku 32

„Členské státy mohou stanovit, že u fyzických a právnických osob, na které se vztahuje výjimka podle odstavce 3 tohoto článku se má za to, že jim byla udělena výjimka a jsou automaticky zapsány do rejstříků uvedených v článcích 14 a 15, pokud příslušné orgány již mají doklad o tom, že jsou splněny požadavky stanovené v článku 32. Příslušné orgány vyrozumí dotčené platební instituce.“

Poskytovatelé, kteří poskytují platební služby na základě výjimky podle čl. 26 první směrnice o platebních službách, mohou v dané činnosti pokračovat, aniž by museli požádat o povolení nebo získat výjimku podle čl. 32 druhé směrnice o platebních službách, do 13. ledna 2019. Členské státy pak mohou stanovit, že tito poskytovatelé budou zapsáni do registru poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu (potažmo vydavatelů elektronických peněz malého rozsahu) automaticky, pokud je příslušnému orgánu známo, že splňují podmínky stanovené v čl. 32.

OTÁZKY KE KONZULTACI

Otázka 22.1. Měla by být výjimka podle čl. 32 druhé směrnice o platebních službách automaticky udělena poskytovatelům zapsaných do registru malých poskytovatelů? Jak by měli poskytovatelé splnění podmínek podle čl. 32 osvědčit?

Otázka 22.2. Jaký procesní režim by měl být uplatněn pro přechod k registraci podle výjimky uvedené v čl. 32?

Zkratky

V tomto konzultačním materiálu se rozumí:

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
směrnice	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES
směrnice 2015/846/EU	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice komise 2006/70/ES

Pojmy

V tomto konzultačním materiálu jsou používány tyto pojmy:

členský stát	členský stát Evropské unie nebo jiný stát tvořící Evropský hospodářský prostor
platební účet	účet vedený na jméno spotřebitele, který slouží k provádění platebních transakcí
poskytovatel platebních služeb	osoba, která je oprávněna poskytovat platební služby (banky, zahraniční banky a zahraniční finanční instituce, spořitelni a úvěrní družstva, instituce elektronických peněz, zahraniční instituce elektronických peněz, vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu, platební instituce, zahraniční platební instituce, poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu, ČNB
předsmělnví informace	informace, které by měl spotřebitel obdržet od poskytovatele platebních služeb v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy
spotřebitel	každá fyzická osoba, která uzavírá smlouvu s poskytovatelem nebo vydavatelem nebo s nimi jinak jedná mimo rámec své podnikatelské činnosti anebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání